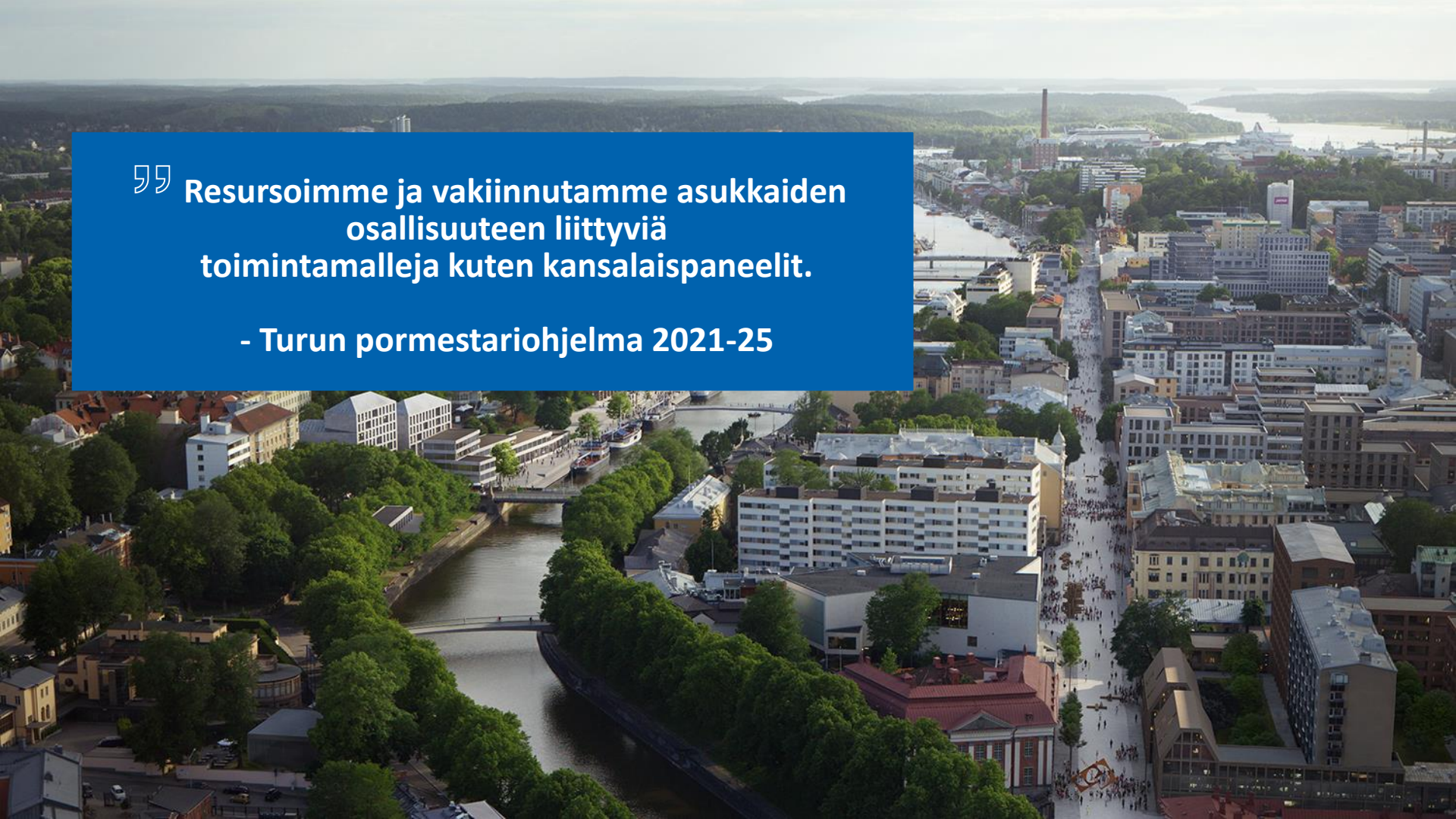

Kansalaispaneeli Turussa 2024-2025

Resursoimme ja vakiinnutamme asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja kuten kansalaispaneelit.

- Turun pormestariohjelma 2021-25

Mikä on kansalaispaneeli? 1/2

- Yksi keino luoda lisää osallisuusmahdollisuuksia kuntalaisille
- Yhdistää suoran kansalaisosallistumisen ja niin sanotun puntaroivan demokratian, jossa poliittista päätöksentekoa edeltää yhdenvertainen ja toisia kunnioittava **tietopohjainen keskustelu, jossa omat näkökannat perustellaan ja muita kuunnellaan.**
 - Vaikka keskustelu on dialogilähtöistä, tulee sen tuottaa jokin konkreettinen lopputulos (kyseessä ei ole siis erätaukokeskustelu)
- **Kansalaispaneeliin osallistuu ennalta valittu määrä kuntalaisia, jotka on valittu satunnaisotannalla, tavoitteena väestöllinen edustavuus.**
 - Kattaa myös ne, jotka eivät lähtökohtaisesti itse ajattelisi osallistuvan

Mikä on kansalaispaneeli? 2/2

- Osallistujille lähetetään etukäteen tasapuolinen tietopaketti käsiteltävästä aiheesta sekä keskustelun pelisäännöt.
- Ennen pienryhmäkeskusteluja voidaan järjestää yhteinen kokoontuminen, jossa osallistujilla on mahdollisuus kuulla asiantuntijapaneelia ja esittää sille kysymyksiä.
- Keskustelut käydään noin 8–10 hengen pienryhmissä, joissa on läsnä moderaattori (fasilitaattori).
- Osallistujille voidaan tehdä kysely ennen kansalaispaneelia ja sen jälkeen, jos halutaan tietää, miten osallistuminen kansalaispaneeliin muutti osallistujien mielipiteitä.

Keskeiset hyödyt 1/2

- **Monipuolinen, otantaan perustuva osallisuus lisää yhdenvertaisuutta**
 - Kaikilla kuntalaisilla on yhtä suuri todennäköisyys tulla kutsutuksi, jolloin osallisuus ei rajoitu jo ennestään aktiivisiin kansalaisiin tai intressiryhmiin.
- **Harkittu kansalaismielipide päätöksenteon tukena**
 - Paneeli perehtyy aihetta koskeviin taustatietoihin, kuten taloudellisiin reunaehtoihin, ja kuulee myös eri mieltä olevien toisten kuntalaisten perusteluja.
 - Tuottaa valistuneemman kuntalaismielipiteen kuin esimerkiksi gallupit tai avoimet kuntalaiskyselyt.
 - Kuntapäättäjät saavat tärkeää tietoa kuntalaisten erilaisista näkökannoista ja niiden perusteluista.

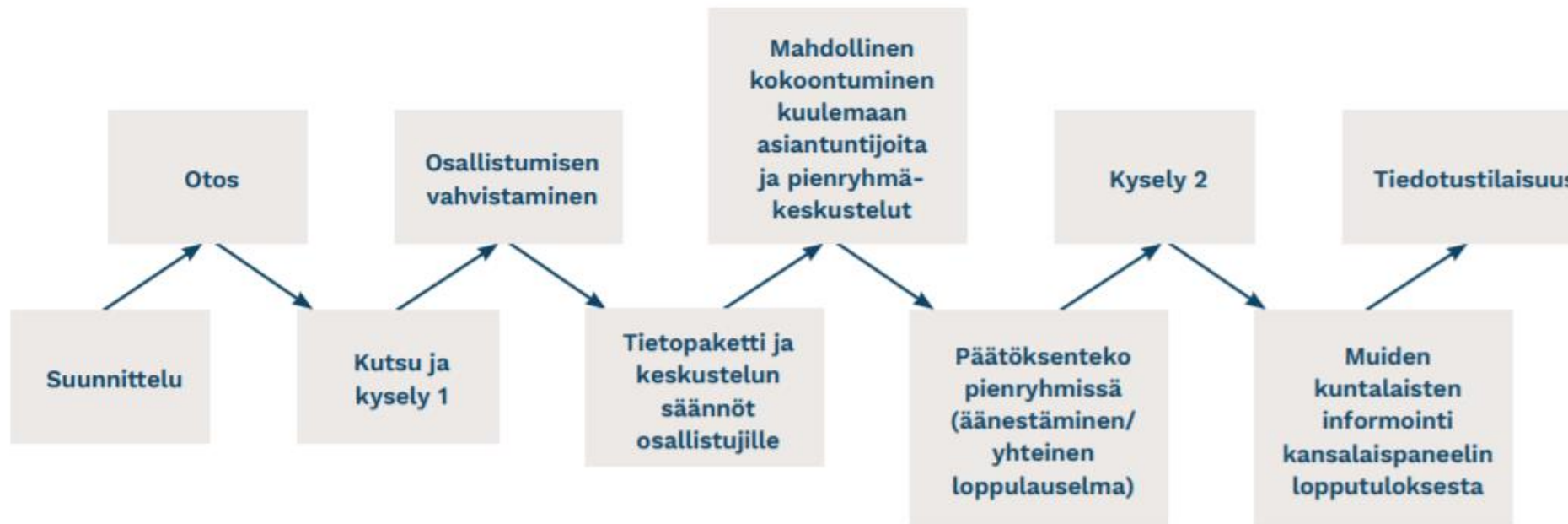
Keskeiset hyödyt 2/2

- **Tietopohjaista, hyväksyttävää päätöksentekoa**

- Kunnanvaltuusto ei luovuta päätösvaltaa kansalaispaneelille, vaan paneeli voi toimia luotettavana tietolähteenä valtuutetuille.
- Auttaa tekemään tietopohjaisia päätöksiä, jotka huomioivat kaikenlaiset näkökannat.
- Edistää päätösten hyväksyttävyyttä kaikkien kuntalaisten keskuudessa.

Kansalaispaneeliprosessi

Turku kokeili kansalaispaneelia 2020

- Turun kaupunki sovelsi puntaroivaa kansalaispaneelia keskustan liikennejärjestelyjen kehittämisessä osana uuden yleiskaavan valmistelua keväällä 2020.
 - Käytännön järjestelyistä vastasivat Åbo Akademin ja Tampereen yliopiston tutkijat.
- Kutsu ilmoittautua kansalaispaneeliin sekä kysely liikenneasenteista lähetettiin postitse 12 000 satunnaisesti valitulle 15–79-vuotiaalle turkulaiselle.
- Vastauksia saatiin 2463 ja lopulta 171 turkulaista osallistui verkossa toteutettuihin pienryhmäkeskusteluihin (á 3 tuntia).

- Osallistujille lähetettiin etukäteen liikennejärjestelyistä kertova **tietopaketti** sekä puntaroivan keskustelun säännöt.
- Osallistujat keskustelivat saamansa taustatiedon pohjalta pienryhmissä. Keskusteluja ohjasi moderaattori.
 - Osassa ryhmistä oli mukana kaupunginvaltuutettuja, tutkimuksellisen vertailun vuoksi.
- Keskustelun lopuksi osallistujat äänestivät parhaaksi kokemastaan skenaariorista keskustan liikenteen kehittämiseksi ja vastasivat palautekyselyyn.
- Paneelin tulokset vietiin osaksi uuden yleiskaavan lausuntomateriaalia.
- [Tuloksista](#) tiedotettiin laajemmalle yleisölle kahdessa webinaarissa vuoden 2020 aikana.

Mitä kansalaispaneeli tarkoittaa kuntalaisen näkökulmasta?

- **Erilaisia näkökulmia esiin nostava ja punnitseva kansalaismielipide**
 - Kokoonpanossa tavoitellaan hyvää edustavuutta (mistä seuraa, että rekrytointi on työläs)
 - Vaikka osallistujille maksetaan palkkio, voi olla vaikea saada osallistujia niiden joukosta, jotka muutenkin osallistuvat vähemmän
- **Osallistuminen vaatii sitoutumista ja aikaa.**
 - Osallistujille tulee olla selvää, mihin he sitoutuvat ja hyvissä ajoin tiedossa, milloin jotain tapahtuu.
 - Osallistujiin voi kohdistua median kiinnostusta.
- **Paneeli tarjoaa näköalapaikan ja uudenlaisen vaikutusmahdollisuuden kunnan päätöksentekoon.**
 - Tämän takia palaute päätöksentekijöiltä on tärkeää.

Miten kansalaispaneeli suhtautuu lakisääteiseen ennakkovaikutusten arviointiin

- Lakisääteisessä päätösten vaikutusten ennakoarvioinnissa kaupungin asiantuntijat pohtivat poikkihallinnollisesti päätettävän asian vaikutuksia. Prosessiin kuuluu myös osallisuus, jossa kohderyhmältä kerätään tarvetietoa ja kommentteja. Usein keskustelussa korostuvat ääripäät.
- Kansalaispaneelissa puntaroivaa ja kokonaisvaltaista keskustelua käyvät asiaan eri tavoin suhtautuvat kansalaiset. Arvona on se, että ihmiset kuuntelevat toistensa mielipiteitä ja ymmärtävät toistensa lähtökohtia.

Kansalaispaneeli täydentää päätöksenteko-osallisuutta

- Päätöksenteko-osallisuutta ovat vaaleissa äänestäminen, kuntalais- ja kansalaisaloitteiden tekeminen ja osallistuva budjetointi.
- Puntaroivissa kansalaispaneeleissa satunnaisotannalla valittu edustava otos kaupunkilaisia perehtyy ja käy toisia kunnioittavaa keskustelua monimutkaisista kysymyksistä. Tavoitetaan myös sellaista kansalaismielipidettä, joka ei itse valikoidusti nouse esiin.
- Osallistujat kuulevat asiantuntijoita ja saavat taustatietoa, ja keskustelut käydään fasilitoiduissa pienryhmissä sekä koko paneelin kesken. (Tutkimus vahvistaa, että mielipide jalostuu, kun tieto lisääntyy ja kuunnellaan vaihtoehtoisia kantoja.)
- Kansalaispaneelit tarjoavat harkitun kansalaismielipiteen demokraattisen päätöksenteon tueksi tuottamalla ratkaisuehdotuksia tai priorisointeja päättäjille.

Kansalaispaneelin toimintamalli Turussa

Turun kansalaispaneeli 1/2

- Kootaan satunnaisotannalla 50 hengen paneeli, joka on koossa vuoden 2025 vuoden loppuun saakka.
- Valmistelijat, virka- ja poliittinen johto sitoutuvat huomioimaan paneelin suositukset päätöksenteossa.
 - Kansalaispaneelin tuotos riippuu kysymyksenasettelusta.
 - Turku keskustelee -hankkeessa osallistujat asettivat kolme kehitysskenaariota preferenssijärjestykseen.
 - Tuotos voi myös olla esimerkiksi lausunto, jossa listataan kehityskohteen tärkeimmät ulottuvuudet ja merkittävimmät sitä puoltavat ja vastustavat argumentit perusteluineen.

Turun kansalaispaneeli 2/2

- Vuosittain yksi tai kaksi paneloitavaa aiheetta
- Kansalaispaneelin käsiteltäväksi otetaan tarpeeksi isoja, monimutkaisia ja eri näkökulmia vaativia kokonaisuuksia, jossa lisäarvoa tuo puntaroiva keskustelu.
- Kansalaispaneeli ole asiakasraati tai vastausautomaatti
- Kansalaispaneeli tuottaa suosituksen tai lausunnon, joka viedään sovittavalla tavalla päättäjien tietoon ja josta viestitään.

Kansalaispaneeli keväällä 2024

- Turku valittu osaksi Sitran kuntakokeilua, jossa lisätään kuntalaisten osallisuutta taloudensuunnittelussa
 - [Kuntalaiset mukaan talouden suunnitteluun - rahoitushaku kokeiluille käynnissä – Sitra](#)
 - [Pieksämäellä ja Merikarviolla tulevan vuoden budjettia laadittiin uudella tavalla – yhdessä kuntalaisten kanssa – Sitra](#)
- Paneeli järjestetään huhtikuussa, jotta lopputuotos on käytössä vuoden 2025 talousarvioprosessissa.

Otannan toteuttaminen

- DVV:lle laitettu tietopyyntö 4.1. 4000 hlö seuraavin rajauksin
 - Ikä (15-78-v)
 - Postinumero
 - Sukupuoli (väestörekisteriin ilmoitettu)
 - Äidinkieli (suomi, ruotsi, muu)
- Lisäehdoksi on määritetty, että otannan tulee vastata turkulaisten demografiaa

Ohjausryhmän kokoonpano

- Sampo Ruoppila (pj)
- Mirka Muukkonen
- Kimmo Grönlund (ÅA)
- Minna Sartes
- Heini Parkkunen
- Anu Parantainen (vaihtuva jäsen, jäsen perustuu paneloitavaan teemaan)
- Kaisa Herne (TAU/Sitra)
- Ilkka Mäkynen
- Jonna Helikoski toimii Sitran kokeilun osalta ohjausryhmän jäsenenä/yhteyshenkilönä

Aiheen valinta

- Aiheen tulee olla monimutkainen ja ei yksiselitteisesti kyllä/ei
 - Aiheen pitää siis itsessään pitää jo arvolähtökohtaisia eroja, joista voidaan käydä puntaroivaa keskustelua.
- Aiheen tulee käsitellä laaja-alaisesti kaupunkilaisia/kaupunkia. Sitran kokeilun mukaisesti lähtökohta on taloudensuunnittelu.
 - Lisärajoituksena on määritetty kevään paneelin käsittelevän lasten ja nuorten muutoshanketta

Esitys kh:n päätettäväksi 18.3. kokouksessa

- Rajataan kevään 2024 osalta kansalaispaneelin käsittely Sitran hankkeen mukaiseen talouden suunnitteluun. Tarkemmin paneloitava aihe käsittelee lasten ja nuorten palvelukokonaisuutta ja tukee näin ollen muutoshankkeen toteuttamista.
- Aihe rajataan käsittelemään resurssien suuntautumista. Tarkemmat kysymykset ovat:
 - Pitäisikö lasten ja nuorten palveluihin kohdennettuihin resursseihin tehdä painotusta asuinalueiden välillä?
 - Mihin tulisi erityisesti kohdentaa resursseja vuonna 2025 ja mistä voidaan karsia?
 - Lasten ja nuorten palvelukokonaisuus käsittää 0-29-vuotiaat turkulaiset. Tulisiko tämän kohderyhmän sisällä tehdä erityisiä painotuksia ja mihin painotuksia tulisi kohdentaa.

Kiitos!